

Sygn. akt I ACa 93/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Zwierzyńska
Sędziowie:	SA Ewa Giezek SA Mariusz Wicki (spr.)
Protokolant:	sekretarz sądowy Agata Karczewska

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2017 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa W. P. i M. P. (1)

przeciwko S-C. F. S. z siedzibą w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 27 października 2016 r. sygn. akt IX GC 771/15

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a/ w punkcie I (pierwszym) w ten sposób, że oddala powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego obejmującego prawomocny nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w dniu 12 kwietnia 2002 r. w sprawie sygn. akt IX GNc 390/02, zaopatrzony w klauzulę wykonalności na rzecz od pozwanego S-C. F. S. w W. postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie IX GCo 50/15 - w zakresie ponad sumę odsetek liczonych od kwoty 293.200 zł (dwieście dziewięćdziesiąt trzy tysiące dwieście złotych) za okres od dnia 8 lutego 2002r. do dnia 3 marca 2012r.;

b/ w punkcie II (drugim) w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 1.010,38 zł (jeden tysiąc dziesięć złotych trzydzieści osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

c/ w punkcie III (trzecim) w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gdańsku kwotę 37.418,55 zł (trzydzieści siedem tysięcy czterysta osiemnaście złotych pięćdziesiąt pięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów postępowania;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 45.599 zł (czterdzieści pięć tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Mariusz Wicki SSA Małgorzata Zwierzyńska SSA Ewa Giezek

Sygn. akt I ACa 93/17

(...)

Powodowie M. P. (1) i W. P. wystąpili z powództwem przeciwko pozwanemu S-C. F. S. w W. o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty z 12 kwietnia 2002 r. wydanego przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie IX GNc 390/02. Żądając pozbawienia wykonalności tytułu egzekucyjnego podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia głównego oraz odsetek umownych. Podkreślili, iż tytuł wykonawczy powstał 12 kwietnia 2002 r., zatem jego termin przedawnienia uwzględniając 10-letni okres przedawnienia, upłynął 12 kwietnia 2012 r. Pozwany wystąpił z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności dopiero 30 kwietnia 2015 r., wobec czego klauzula wykonalności nadana została przedawnionemu tytułowi egzekucyjnemu. Natomiast odsetki jako świadczenie okresowe, nawet stwierdzone prawomocnym orzeczeniem, ulegają 3-letniemu przedawnieniu, wobec czego możliwość żądania zaspokojenia wierzyciela co do odsetek umownych upłynęła 20 kwietnia 2005 r. Co więcej, odsetki jako należność uboczna przedawniają się z upływem okresu przedawnienia należności głównej. Zatem odsetki uległy przedawnieniu zarówno ze względu na upływ 3-letniego terminu przedawnienia, jak i na przedawnienie należności głównej. Według powodów nie ma znaczenia przelew wierzytelności z Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. na pozwanego. Powodowie zauważyli, że bieg terminu przedawnienia przerywa wyłącznie czynność przed sądem bądź organem egzekucyjnym przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia, zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Dokonanie przelewu wierzytelności nie jest czynnością przerywającą bieg przedawnienia w rozumieniu art. 123 k.c. Powodowie podnieśli również zarzut istnienia 36 % wysokości odsetek, która jest ponad 3-krotnie wyższa niż maksymalna stopa odsetek oraz rażąco narusza zasady współżycia społecznego. Powołali się w tym zakresie na zapis art. 359 § 2¹ k.c., zgodnie z którym wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP. Na rok 2015 stopa ta wynosi 2,5%, zatem odsetki maksymalne wynoszą obecnie 10%. Zdaniem powodów bez znaczenia jest fakt, że ustawa wprowadzająca instytucję odsetek maksymalnych weszła w życie 2016 r., t.j. po powstaniu tytułu egzekucyjnego. W ocenie powodów dłużnik może wytoczyć powództwo przeciwegzekucyjne w oparciu o wprowadzone przepisy o odsetkach maksymalnych, choćby tytuł egzekucyjny powstał przed wejściem w życie tej ustawy. Reasumując powyższe powodowie stwierdzili, że zarówno odsetki, jak i należność główna są przedawnione. Co więcej, odsetki przekraczają ponad 3-krotnie wysokość odsetek maksymalnych, co narusza art. 5 k.c.

W odpowiedzi na pozew pozwany oświadczył, że uznaje za zasadny zarzut powodów dotyczący przedawnienia należności odsetkowej co do kwoty 990.164,52 zł obejmującej okres od 18 października 2002 r. do 3 marca 2012 r. i w tym zakresie wniósł o nieobciążanie jego kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego, wnosząc o oddalenie powództwa w pozostałym zakresie oraz o zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że nabył na podstawie umowy sprzedaży z 29 sierpnia 2006 r. od Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. wierzytelność przysługującą wobec powodów z tytułu umowy nr (...) o kredyt inwestycyjny w walucie polskiej zawartej 3 lutego 1998 r. Umowa wypowiedziana została przez Bank pismem z 30 maja 2002 r. Zabezpieczeniem spłaty kredytu była hipoteka kaucyjna do kwoty 400.000 zł ustanowiona na nieruchomości stanowiącej współwłasność powodów, dla której Sąd Rejonowy w Kwidzynie prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Na dzień cesji zadłużenie powodów z tytułu umowy kredytowej wynosiło łącznie 764.965,53 zł, na która to kwotę składał się kapitał w wysokości 293.200 zł, odsetki w wysokości 462.772,82 zł oraz koszty w wysokości 8.992,71 zł. Pozwany dodał, iż poprzednik prawny pozwanego na podstawie nakazu zapłaty z 12 kwietnia 2002 r. opatrzonego klauzulą wykonalności z 17 października 2002 r. wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko powodom. W toku tego postępowania Komornik Sądowy prowadził egzekucję m. in. z ruchomości należących do powodów, które to

postępowanie zostało w części umorzone po bezskutecznych licytacjach z ruchomości postanowieniem z 8 marca 2004 r., w pozostałej części egzekucja została umorzona 19 września 2007 r. Odnosząc się do podniesionego przez powodów zarzutu przedawnienia co do roszczenia głównego i odsetek ustawowych pozwany wskazał, iż 19 września 2007 r., wskutek umorzenia postępowania egzekucyjnego rozpoczął się bieg terminu przedawnienia należności odsetkowej wymagalnej po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty. Termin ten został przerwany na skutek złożenia przez pozwanego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz nowego wierzyciela 5 marca 2015 r. Zatem w okresie tym nie upłynął 10 letni okres przedawnienia dla należności głównej zasądzonej nakazem zapłaty z 12 kwietnia 2002 r.. Pozwany przyznał, że odsetki ustawowe liczone od kwoty 293.200 zł od dnia następującego po dniu uprawomocnieniu się nakazu zapłaty, która według pozwanego jest tożsama z datą nadania klauzuli wykonalności, czyli od 18 października 2002 r. do 3 marca 2012 r. przedawniły się, zatem według pozwanego kwota objęta przedawnieniem wynosi 990.164,52 zł. Wnosząc o nieobciążanie kosztami procesu od ww. kwoty pozwany stwierdził, iż nie dał on powodu do wytoczenia powództwa, bowiem gdyby powodowie zwrócili się o ograniczenie egzekucji w tym zakresie, czynność ta byłaby przez pozwanego wykonana, a ponadto pozwany uznał roszczenie przy pierwszej czynności procesowej.

Wyrokiem z dnia 27 października 2016r. Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy obejmujący prawomocny nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w dniu 12 kwietnia 2002 r. w sprawie IX GNc 390/02, zaopatrzony w klauzulę wykonalności na rzecz od pozwanego S-C. F. S. w W. nadaną postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie IX GCo 50/15 oraz orzekł o kosztach postępowania.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Sąd Okręgowy w Gdańsku nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie sygn. akt IX GNc 390/02, nakazał W. P. i M. P. (1), aby zapłacili solidarnie Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W. kwotę 394.505,41 zł wraz z odsetkami w wysokości 36% w stosunku rocznym od kwoty 293.200 zł od dnia 8 lutego 2002 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami sądowymi w kwocie 4.065 zł oraz kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 6.000 zł. Powodowie nie wnieśli zarzutów od wydanego przeciwko nim nakazowi zapłaty, w związku z czym nakaz zapłaty uprawomocnił się dnia 10 maja 2002 r., zaś postanowieniem z 17 października 2002 r. został zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Na podstawie posiadanego tytułu egzekucyjnego, pismem z dnia 17 stycznia 2003 r. (data prezentaty Kancelarii Komornika Sądowego) wierzyciel wszczął przeciwko powodom postępowanie egzekucyjne, które prowadzone było przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kwidzynie J. S., pod sygnaturą akt II KM 37/03. Komornik Sądowy prowadził egzekucję m. in. z ruchomości należących do powodów, które to postępowanie zostało w części umorzone po bezskutecznych licytacjach z ruchomości postanowieniem z 8 marca 2004 r..

Pozwany S-C. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności zawartej 29 sierpnia 2006 r. nabył od Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. wierzytelność przysługującą wobec powodów wynikającą z tytułu egzekucyjnego – nakazu zapłaty z 12 kwietnia 2002 r. wydanego przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie o sygn. akt IX GNc 390/02. Na dzień zawarcia umowy cesji zadłużenie powodów z wobec Bank (...) Spółki Akcyjnej w W. wynosiło łącznie 764.965,53 zł, na którą to kwotę składał się kapitał w wysokości 293.200 zł, odsetki w wysokości 462.772,82 zł oraz koszty sądowe w wysokości 8.992,71 zł.

W związku z zawarciem ww. umowy cesji prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kwidzynie J. S. postępowanie egzekucyjne pod sygnaturą akt II KM 37/03 przeciwko powodom, co do pozostałej części zadłużenia zostało umorzone dnia 19 września 2007 r. Komornik uczynił wzmiankę na tytule o zakresie wyegzekwowanej należności 19 września 2007 r., tj. kwoty 5.627,47 zł i zwrócił tytuł wykonawczy wierzycielowi. Następnie postanowieniem z 30 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku w punkcie pierwszym postanowienia nadał klauzulę wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty wydanemu przez Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy 12 kwietnia 2002 r. w sprawie IX GNc 390/02 z zaznaczeniem przejścia uprawnień na rzecz S-C. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. co do należności głównej w kwocie 293.200 zł z odsetkami w wysokości 36 % w stosunku rocznym od 8 lutego 2002 r. do dnia

zapłaty oraz kosztów procesu w kwocie 8.992, 71 zł oddalając w punkcie drugim postanowienia wniosek w pozostałej części oraz w punkcie trzecim postanowienia zasądził solidarnie od M. P. (1) oraz W. P. na rzecz wierzyciela S-C. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. kwotę 50 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 77 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany S-C. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. w oparciu o posiadany tytuł egzekucyjny pismem z dnia 7 sierpnia 2015 r. (data prezentaty Kancelarii Komornika Sądowego) wszczął przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez Komornika Sądowego w K. M. P. (2), pod sygnaturą akt KM 1533/15. W toku tego postępowania zajęta została należąca do powodów działka nr (...) położona w miejscowości K., ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Kwidzynie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), przysługujące powodowi świadczenia wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Inspektorat w K. oraz wierzytelności przysługujące powodowi od Urzędu Skarbowego w K..

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o szczegółowo wymienione, a znajdujące się w aktach niniejszej sprawy oraz sprawy IX GNc 390/02 dokumenty prywatne oraz urzędowe znajdujące się w aktach komorniczych Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kwidzynie o sygn. Km 37/2003 oraz o sygn. Km 1533/15.

Dalej Sąd I instancji wskazał, że w świetle regulacji zawartej art. 125 § 1 k.c. roszczenie stwierdzone w orzeczeniu sądu, jakim w niniejszej sprawie jest nakaz zapłaty, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, który to termin rozpoczął swój bieg od dnia 10 maja 2002 r., t.j. w dniu, w którym nakaz zapłaty stał się prawomocny w stosunku do powodów. W ocenie Sądu Okręgowego niezasadnie przyjął pozwany, że w świetle art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i art. 124 k.c. w stosunku do niego doszło do skutecznego przerwania biegu przedawnienia należności stwierdzonej przedmiotowym tytułem egzekucyjnym. Wyjaśnił, że w niniejszej sprawie tytuł egzekucyjny, tj. nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie o sygn. akt IX GNc 390/02 zasądzający egzekwowane na rzecz pozwanego roszczenie, wydany został na rzecz Bank (...) Spółki Akcyjnej w W. 12 kwietnia 2002 r. a uprawomocnił się 10 maja 2002 r. W dniu 17 stycznia 2003 r. pierwotny wierzyciel Bank (...) Spółka Akcyjna w W. wszczął postępowanie egzekucyjne na podstawie nakazu zapłaty, któremu Sąd nadał 17 października 2002 r. klauzulę wykonalności. Postępowanie egzekucyjne, jakie toczyło się przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Kwidzynie J. S. pod sygnaturą akt Km 37/2003 z wniosku ówczesnego wierzyciela Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. zostało umorzone, w związku z zawartą 29 sierpnia 2006 r. umową cesji wierzytelności objętej tytułem wykonawczym pomiędzy Bankiem (...) Spółką Akcyjną w W. a pozwanym. Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone prawomocnym postanowieniem Komornika Sądowego z 19 września 2007 r.. Na wniosek pozwanego w dniu 30 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku nadał tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności na jego rzecz, jako nabywcy wierzytelności stwierdzonej tytułem egzekucyjnym co do należności głównej w kwocie 293.200 zł z odsetkami w wysokości 36 % w stosunku rocznym od 8 lutego 2002 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu w kwocie 8992, 71 zł. Postępowanie toczyło się w sprawie o sygnaturze akt IX GCo 50/15. Wniosek o wszczęcie egzekucji został złożony przez pozwanego 17 sierpnia 2015 r. (data prezentaty Kancelarii Komornika Sądowego). Wskazał, że powyższe okoliczności, w świetle argumentacji pozwanego, uzasadniać miały wyłącznie żądanie pozwu w zakresie odsetek zasądzonych nakazem zapłaty. Z tej przyczyny strona pozwana uznała żądanie pozwu do kwoty 990.164,52 zł. Stanowisko pozwanego w ocenie Sądu Okręgowego było jednakże chybione. Powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 19 listopada 2014 r. w sprawie II CSK 196/14 wskazał, że „wniosek o wszczęcie egzekucji nie przerywa biegu przedawnienia, jeżeli komornik umorzył postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela, który w toku tej egzekucji dokonał przelewu egzekwowanej wierzytelności”. W związku z tym uznał, że wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w sprawie II KM 37/2003 nie mógł odnieść skutku wobec pozwanego, jako nabywcy wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym. Egzekucja toczyła się bowiem z wniosku uprzedniego wierzyciela a nie pozwanego. Sąd Okręgowy uznał, że przerwę biegu terminu przedawnienia w stosunku do pozwanego wyznaczał dopiero jego wniosek o nadanie nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności w związku z cesją wierzytelności, to jest dzień wpływu wniosku w sprawie IX GCo 50/15, co miało miejsce w 2015 roku, a zatem już po upływie 10 lat od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty. Stwierdził, iż całe objęte tytułem wykonawczym roszczenie, obejmujące należność główną oraz stwierdzone nakazem

zapłaty odsetki za opóźnienie wymagalne w dacie uprawomocnienia się tego orzeczenia, uległo przedawnieniu jeszcze przed wszczęciem postępowania w sprawie IX GCo 50/15.

W ocenie Sądu I instancji, w świetle art. 118 k.c. przedawnieniu uległo również, z uwagi na swój akcesoryjny charakter, stwierdzone nakazem zapłaty z dnia 12 kwietnia 2002 r. roszczenie o zapłatę odsetek za opóźnienie.

Wobec tego, że w ocenie Sądu Okręgowego powodowie skutecznie podnieśli zarzut przedawnienia należności stwierdzonej tytułem wykonawczym, nie zajmował się on badaniem podniesionego przez powodów zarzutu dotyczącego wysokości zasądzonych w tym tytule egzekucyjnym odsetek umownych, a dotyczącego istnienia 36 procentowej wysokości odsetek, która według twierdzeń powodów jest ponad 3-krotnie wyższa niż maksymalna stopa odsetek oraz rażąco narusza zasady współżycia społecznego, powołując się w tym względzie na zapis art. 359 § 2¹ k.c.

W zakresie uznania przez pozwanego roszczenia powodów co do kwoty 990.164,52 zł Sąd wskazał, że nie jest uprawniony do badania, czy uznanie powództwa jest zgodne z obiektywnie istniejącym stanem faktycznym i uznał, iż oświadczenie pozwanego o uznaniu powództwa było skuteczne oraz nie budziło żadnych wątpliwości.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490). Zdaniem Sądu Okręgowego na uwzględnienie nie zasługiwał przy tym wniosek pozwanego o nieobciążanie go kosztami procesu bowiem nie sposób przyjąć, iż nie dał on powodów do wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie. Powołał się w tym zakresie na stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w postanowieniu z 6 grudnia 2012 r. w sprawie sygn. akt IV Cz 121/12 (LEX numer 1288733), który stwierdził, że jeśli zachodzą okoliczności stanowiące podstawę powództwa opozycyjnego, o którym mowa w art. 840 k.p.c., sam fakt dysponowania przez wierzyciela tytułem wykonawczym, który może stanowić podstawę egzekucji, daje dłużnikowi powód do wytoczenia sprawy w rozumieniu art. 101 k.p.c. Jeśli więc w takiej sytuacji powództwo zostaje wytoczone przez dłużnika i w toku procesu wierzyciel wydaje dłużnikowi sporny tytuł wykonawczy, to dłużnik zasadnie może domagać się zasądzenia zwrotu kosztów procesu na podstawie art. 98 k.p.c., podnosząc, że zaspokojenie roszczenia nastąpiło na skutek wytoczenia powództwa.

W punkcie trzecim wyroku, Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, obciążył pozwanego obowiązkiem uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gdańsku kwoty 87.008 zł tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powodowie zostali zwolnieni oraz kwotą 11.90 zł tymczasowo poniesioną przez Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Gdańsku za przesłanie akt egzekucyjnych w sprawie KM 37/03 przez Krajową Radę Komorniczą w W., za co wystawiła fakturę nr (...) z 11 kwietnia 2016 r. na kwotę 11,90 zł, która to kwota przyznana została Krajowej Radzie Komorniczej w W. postanowieniem Sądu z 5 maja 2015 r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany zaskarżając go w części, tj. w punkcie I w przedmiocie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie przekraczającym należności odsetkowe za okres od dnia 18 października 2002 r. do dnia 03 marca 2012 r. oraz w zakresie pkt. II i III wyroku w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 123 § 1 k.c. polegające na błędnej jego wykładni poprzez przyjęcie, iż w przedmiotowej sprawie złożenie wniosku egzekucyjnego przez wierzyciela pierwotnego nie wywołało skutku w postaci przerwania biegu przedawnienia dochodzonego roszczenia podczas gdy przy zastosowaniu prawidłowej wykładni wskazanego przepisu należało przyjąć, iż bieg przedawnienia roszczenia został przerwany poprzez złożenie przez pierwotnego wierzyciela wniosku egzekucyjnego oraz nie rozpoczął swojego biegu co najmniej do dnia zawarcia umowy przelewu wierzytelności co w efekcie doprowadziło do błędnego rozstrzygnięcia polegającego na uznaniu, że roszczenie wynikające z nakazu zapłaty z dnia 12 kwietnia 2002 r. wydane przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie pod sygn.. akt: IX GNc 390/02 zaopatrzony w klauzulę wykonalności z dnia 30 kwietnia 2015 r. uległo przedawnieniu;

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 509 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy winien on zostać uwzględniony w celu oceny stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie co doprowadziło do błędnego przyjęcia, że nabywca wierzytelności nie wchodzi w całości w sytuację prawną zbywcy wierzytelności i nie może się powołać na przerwę biegu przedawnienia powstałą wskutek działań poprzednika prawnego, podczas gdy zastosowanie owego przepisu w odniesieniu do stanu faktycznego w niniejszej sprawie doprowadziłoby do prawidłowego wniosku, iż nabywca wierzytelności nabywa również wszystkie prawa związane z właściwością wierzytelności, a przeniesiona wierzytelność przechodzi na nabywcę wierzytelności w takim kształcie, w jakim przysługiwała pierwotnemu wierzycielowi;

- naruszenie przepisów postępowania tj. art. 101 k.p.c. poprzez zasądzenie od strony pozwanej kosztów sądowych na rzecz strony powodowej w całości mimo, iż pozwany przy pierwszej czynności uznał powództwo w części oraz w tym zakresie nie dał powodu stronie powodowej do wytoczenia powództwa;

- naruszenie przepisów postępowania tj. art. 98 § 1 k.p.c. z zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez niezasadne obciążenie strony pozwanej kosztami postępowania jako konsekwencji błędnego rozstrzygnięcia Sądu I instancji;

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części tj. w pkt. I w zakresie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w części przekraczającej zasądzone odsetki za okres od dnia 18 października 2002 r. do dnia 03 marca 2012 r., poprzez oddalenie powództwa w tym zakresie, w zakresie pkt. II poprzez zasądzenie solidarnie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz w zakresie pkt. III poprzez jego uchylenie. Nadto wniósł o zasądzenie solidarnie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za obie instancje według norm prawem przepisanych, ewentualnie, o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu, w zakresie zarzutu naruszenia art. 123 § 1 k.c. podniósł, że przy zastosowaniu prawidłowej wykładni wskazanego przepisu należało przyjąć, iż bieg przedawnienia roszczenia został przerwany poprzez złożenie przez pierwotnego wierzyciela wniosku egzekucyjnego oraz nie rozpoczął swojego biegu co najmniej do dnia zawarcia umowy przelewu wierzytelności. Wyjaśnił, że wytoczenie powództwa przez (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. doprowadziło do przerwania biegu przedawnienia roszczenia wobec dłużników. Kolejną czynnością prowadzącą do przerwania biegu przedawnienia było złożenie przez Bank wniosku o nadanie klauzuli wykonalności wydanemu tytułowi egzekucyjnemu. Klauzula wykonalności została nadana przez Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniem z dnia 10 maja 2002 r. i od tego momentu na nowo zaczął biec 10-letni termin przedawnienia. W dniu 17 stycznia 2003 r. Bank złożył wniosek do właściwego organu egzekucyjnego o przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego wskutek czego bieg terminu przedawnienia został ponownie przerwany. W dniu dokonywania cesji wierzytelności tj. 29 sierpnia 2006 r. przedmiotowa wierzytelność nie była przedawniona. Przednik prawny strony pozwanej wielokrotnie przerywał bieg przedawnienia podejmując czynności bezpośrednio zmierzające do zaspokojenia roszczenia. W dniu zawarcia umowy przelewu wierzytelności postępowanie egzekucyjne nadal było w toku. Najwcześniej zatem od dnia przelewu wierzytelności, tj. od dnia 29 sierpnia 2006 r. można liczyć na nowo bieg terminu przedawnienia. Od tej bowiem daty Bank stracił uprawnienie do dysponowania przysługującą mu dotychczas wierzytelnością, która zgodnie z art. 509 k.c. w całości przeszła na rzecz strony pozwanej. Nie sposób, w ocenie skarżącego, zgodzić się z twierdzeniem Sądu I instancji, iż działania podejmowane przez Bank w celu zaspokojenia wymagalnej i stwierdzonej tytułem wykonawczym wierzytelności zostały „skasowane” przez dokonanie przelewu wierzytelności na rzecz następcy prawnego. Podniósł przy tym, że wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r. w sprawie pod sygn. akt II CSK 196/14, na którym oparł swe rozstrzygnięcie Sąd I instancji, jedynie pozornie odnosi się do analogicznego stanu faktycznego jak w przedmiotowej sprawie. Zarzucił, że w rozważaniach Sąd I instancji pominął kwestię, że powołany wyżej wyrok Sądu Najwyższego został wydany w sprawie, w której podstawą dochodzenia roszczenia przez bank będący pierwotnym wierzycielem był bankowy tytuł egzekucyjny opatrzony klauzulą wykonalności, na podstawie którego prowadzona była egzekucja. Zgodnie zaś

z aktualnie obowiązującym trendem w orzecznictwie Sądu Najwyższego, prowadzenie przez pierwotnego wierzyciela egzekucji na podstawie (...) nie daje podstaw następcy prawnemu do powoływania się na przerwę biegu przedawnienia wywołaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Stan ów ma niezwykle istotne znaczenie w świetle niniejszej sprawy bowiem odnosi się do specyficznego rodzaju dokumentu, który mógł stanowić podstawę egzekucji. Natomiast w sprawie stanowiącej przedmiot niniejszego postępowania Bank uzyskał tytuł wykonawczy zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego wytaczając powództwo w postępowaniu nakazowym. Nie skorzystał więc z uproszczonej, zastrzeżonej jedynie dla banków procedury uzyskania bankowego tytułu egzekucyjnego, wytoczył powództwo na zasadach przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego zgodnie z ogólnie dostępną procedurą. Mimo zatem pozornej adekwatności stanu faktycznego przedstawionego w wyroku Sądu Najwyższego w sprawie II CSK 196/14, nie znajduje on zastosowania w przedmiotowej sprawie. Skarżący powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 26 października 2016 r. wydanym w sprawie III CZP 60/16, zgodnie z którym „skutki przerwy biegu przedawnienia wywołanej przez zbywcę wierzytelności odnoszą się co do zasady także do cesjonariusza. Nabywa on bowiem wierzytelność w takim kształcie, w jakim przysługiwała ona zbywcy, także pod względem stanu jej przedawnienia. W konsekwencji, jeżeli bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu, cesjonariusz - wstępując w tę samą sytuację, w której chwili zbycia wierzytelności pozostawał cedent - zostaje objęty skutkami tej przerwy. Innymi słowy, zgodnie z ogólnym założeniem, fakt zbycia wierzytelności pozostaje z zasady bez wpływu na bieg terminów przedawnienia oraz skutki zdarzeń kształtujących ten bieg, które nastąpiły przed dokonaniem cesji. Dalej wskazał, że na dzień cesji tj. 29 sierpnia 2006 r. wierzytelność nabyta przez stronę pozwaną nie była przedawniona i korzystała z 10-letniego terminu przedawnienia (art. 125 § 1 k.c.). Zgodnie zaś z treścią art. 123 § 1 pkt 1 k.c. złożenie przez pozwanego w dniu 4 marca 2015 r. wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz nowego wierzyciela przerwało bieg terminu przedawnienia. Zatem pomiędzy dniem przejścia na stronę pozwaną wierzytelności wobec W. i M. P. (1), tj. 29 sierpnia 2006 r. a dniem złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego, tj. dniem 4 marca 2015 r. nie upłynął 10-letni okres przedawnienia należności zasądzonej prawomocnym nakazem zapłaty. W ocenie skarżącego przyjęcie przez Sąd I Instancji, iż złożony przez pierwotnego wierzyciela wniosek egzekucyjny na podstawie tytułu wykonawczego nie powoduje skutku w postaci przerwania biegu przedawnienia prowadzi do naruszenia art. 509 k.c., zgodnie z którym nabywca wierzytelności wchodzi w stosunek prawny w miejsce dotychczasowego wierzyciela. Podniósł, że ustawodawca wprowadzając możliwość dokonania przelewu wierzytelności również po uzyskaniu tytułu wykonawczego przez pierwotnego wierzyciela przewidział procedurę umożliwiającą prowadzenie egzekucji na wniosek nowego wierzyciela po uzyskaniu przezeń klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 § 1 k.p.c., która to procedura ma charakter formalny i ogranicza się jedynie do wykazania przejścia uprawnień na następcę prawnego, co miało miejsce w przedmiotowej sprawie. W dniu przejścia wierzytelności w drodze przelewu wierzytelności dotychczasowy wierzyciel traci swoje uprawnienia jednakże dopiero z dniem dokonania przelewu wierzytelności. Skoro zatem w dniu dokonania przelewu wierzytelności termin przedawnienia roszczenia nie biegł w związku z wykonywaniem swoich uprawnień przez dotychczasowego wierzyciela, to brak jest podstaw do przyjęcia, że dokonana przez niego czynność przerywająca bieg terminu przedawnienia nie odnosi skutku wobec nabywcy wierzytelności. Przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłoby do naruszenia zasady pewności prawa i uszczuplenia praw nabywcy wierzytelności.

Odnośnie zarzutu naruszenia art. 101 k.p.c. skarżący wskazał, że jeżeli dłużnicy przed wytoczeniem powództwa w jakikolwiek sposób poinformowaliby wierzyciela o zamiarze wytoczenia powództwa, wówczas w granicach, w których pozwany nie kwestionował roszczenia powodów, wniosek egzekucyjny zostałby ograniczony z uwagi na ewentualną konieczność zwrotu kosztów postępowania stronie przeciwnej. Takie działanie jest stosowaną przez pozwanego praktyką. Zarzucił, iż strona powodowa, po uzyskaniu informacji o wszczęciu wobec niej postępowania egzekucyjnego nie skierowała żadnego oświadczenia do strony pozwanej, w którego wynikałoby żądanie uznania odsetek we wskazanym wyżej zakresie za przedawnione. Nie podjęła zatem żadnego działania, które mogłoby doprowadzić do przedsądowego rozwiązania sprawy w tym zakresie.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie. Podzielili stanowisko Sądu I instancji, że w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych, złożenie wniosku egzekucyjnego przez wierzyciela pierwotnego nie przerywa biegu przedawnienia, jeżeli w toku trwania postępowania egzekucyjnego wierzyciel

pierwotny zbywa swój wierzytelność i na swój wniosek umarza postępowanie egzekucyjne. Wskazali, że bez znaczenia jest, czy egzekucja została wszczęta przez pierwotnego wierzyciela na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego od sądu, czy na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, bowiem istotą instytucji przedawnienia jest ubezszkolenie roszczenia majątkowego po upływie określonego czasu z powodu bezczynności uprawnionego. W ocenie powodów nie stało na przeszkodzie, aby pozwany wstąpił w postępowanie egzekucyjne w miejsce pierwotnego wierzyciela zaraz po dacie przelewu wierzytelności.

Wskazali też, że w niniejszej sprawie wierzyciel pierwotny na swój wniosek wskutek sprzedaży wierzytelności, umorzył postępowanie egzekucyjne. Zatem samodzielnie zrezygnował z poszukiwania zaspokojenia wierzytelności, co jest równoznaczne z dobrowolną rezygnacją z dochodzenia zaspokojenia swojej wierzytelności. W ocenie powodów w takim wypadku mamy do czynienia z analogiczną sytuacją jak przy cofnięciu pozwu, który w takiej sytuacji nie wywołuje skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z jego wniesieniem (art. 203 § 2 k.p.c.). Za nie mające znaczenia uznali rozważania pozwanego co do rodzaju tytułu wykonawczego stanowiącego podstawę postępowania egzekucyjnego, bowiem w przytoczonym przez Sąd wyroku Sądu Najwyższego (a zatem per analogiam w niniejszej sprawie) istotą rozstrzygnięcia był fakt umorzenia postępowania egzekucyjnego przez wierzyciela z powodu cesji, które to umorzenie nie przerywało biegu przedawnienia, a nie - jak nie zauważa pozwany - rodzaj tytułu wykonawczego. Wskazali, że art. 123 k.c. nie rozróżnia innych przesłanek przedawnienia dla (...) a innych dla pozostałych tytułów. Uznali też, że wszczęcie egzekucji przez pierwotnego wierzyciela, jakim był w niniejszej sprawie Bank (...) S.A. nie miało wpływu na bieg terminu przedawnienia w stosunku do pozwanego.

Za niezasadny uznali również zarzut naruszenia art. 509 § 2 k.c. poprzez pominięcie, że nabywca wierzytelności nabywa wszystkie prawa związane z właściwością wierzytelności

Odnosnie zarzutu naruszenia art. 101 k.p.c. wskazali, że powództwo przeciwegzekucyjne ma charakter szczególny i wyjątkowy a samo żądanie powodów ograniczenia egzekucji nie spowodowałoby, iż tytuł wykonawczy w części ograniczonej egzekucją zostałby pozbawiony wykonalności. Ograniczenie przez pozwanego egzekucji spowodowałoby jedynie tyle, że pozwany w obecnie wszczętym postępowaniu egzekucyjnym nie żądałby kwoty w wysokości przedawnionej. Jednakże w przypadku wszczęcia ponownie egzekucji (np. wobec jej umorzenia) pozwany ponownie mógłby wnieść o egzekwowanie całej należności, albowiem tytuł wykonawczy nadal by istniał. Co więcej, wobec istnienia tytułu wykonawczego, pozwany mógłby prowadzić egzekucję również wobec spadkobierców powodów, którzy nawet nie mieliby wiedzy o istnieniu rzeczonoego tytułu wykonawczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie w przeważającej części

Zasadnie podnosi skarżący, że wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r. w sprawie pod sygn. akt: II CSK 196/14, na którym oparł swe rozstrzygnięcie Sąd I instancji, odnosił się do stanu faktycznego, w którym podstawą dochodzenia roszczenia przez bank będący pierwotnym wierzycielem był bankowy tytuł egzekucyjny opatrzony klauzulą wykonalności. W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2017 r. w sprawie sygn. akt III CZP 17/17 (LEX nr 2302761, www.sn.pl, Biul. SN 2017/6/9, (...)) wskazano, że z ugruntowanego orzecznictwa wynika, że przerwa biegu przedawnienia wynikająca z dokonania czynności związanych z (...) odnosi skutek wyłącznie wobec podmiotu, który mógł wystawić ten tytuł i dochodzić na jego podstawie roszczeń. W konsekwencji, o ile nabywca wierzytelności nie może posługiwać się (...), przerwa biegu przedawnienia nie ma do niego zastosowania. Z chwilą przeniesienia wierzytelności traktuje się ją tak, jak gdyby nie miała miejsca. Przy czym zaznaczyć należy, że stanowisko to odnosi się wyłącznie do sytuacji, gdy uprzednio postępowanie egzekucyjne prowadzono na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego.

Tymczasem w niniejszej sprawie sytuacja była inna. Postępowanie egzekucyjne prowadzone było przez Bank (...) Spółkę Akcyjną w W. na podstawie tytułu egzekucyjnego wydanego przez sąd, jakim był nakaz zapłaty. We wskazanej uchwale Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2017 r., sygn. akt III CZP 17/17 wskazano, że na poziomie ogólnym nie ulega wątpliwości, iż skutki przerwy biegu przedawnienia wywołanej przez zbywcę wierzytelności odnoszą się

z zasady także do cesjonariusza. Nabywa on wierzytelność w takim kształcie, w jakim przysługiwała ona zbywcy, także pod względem „stanu” jej przedawnienia. W konsekwencji, jeżeli bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu, cesjonariusz - wstępując w tę samą sytuację, w której w chwili zbycia wierzytelności pozostawał cedent - zostaje objęty skutkami tej przerwy. Innymi słowy, zgodnie z ogólnym założeniem, fakt zbycia wierzytelności pozostaje z zasady bez wpływu na bieg terminów przedawnienia oraz skutki zdarzeń kształtujących ten bieg, które nastąpiły przed dokonaniem cesji. W konsekwencji, jeżeli bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu, cesjonariusz - wstępując w tę samą sytuację, w której w chwili zbycia wierzytelności pozostawał cedent - zostaje objęty skutkami tej przerwy. Zgodnie z ogólnym założeniem, fakt zbycia wierzytelności pozostaje więc z zasady bez wpływu na bieg terminów przedawnienia oraz skutki zdarzeń kształtujących ten bieg, które nastąpiły przed dokonaniem cesji. Stanowisko takie, zajął Sąd Najwyższy także w uzasadnieniach uchwały z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie sygn. akt III CZP 29/16 (OSNC 2017/5/55, LEX nr 2067028, www.sn.pl, Biul.SN 2016/6/10, (...)) i postanowienia z dnia 26 października 2016 r. w sprawie sygn. akt III CZP 60/16 (LEX nr 2152395).

Reguły te nie mają jedynie zastosowania do przerwy biegu przedawnienia w przypadku dochodzenia roszczenia na podstawie (...). Stanowisko Sądu Najwyższego w tym zakresie zostało sformułowane wprost w powołanej uchwale z dnia 29 czerwca 2016 r. (sygn. akt III CZP 29/16). Przyjęto w niej, że w razie cesji wierzytelności przerwa biegu przedawnienia wywołana złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji na podstawie tego dokumentu zachowa swój skutek wyłącznie wobec tych cesjonariuszy, którzy sami mogliby posłużyć się bankowym tytułem egzekucyjnym. W pozostałych sytuacjach przerwę biegu przedawnienia uznaje się za niebyłą, zatem bieg terminu przedawnienia w stosunku do nabywcy wierzytelności określa się na zasadach ogólnych. Również z uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2016 r. (III CZP 60/16) wynika, że w przypadku prowadzenia egzekucji w oparciu o (...) zachodzi wyjątek od zasady ogólnej, zgodnie z którą nabywca wierzytelności przejmuje ją w takiej postaci, w jakiej przysługiwała ona zbywcy.

W związku z tym zasadnie zarzuca skarżący naruszenie art. 123 § 1 k.c. polegające na błędnej jego wykładni poprzez przyjęcie, iż w przedmiotowej sprawie złożenie wniosku egzekucyjnego przez wierzyciela pierwotnego nie wywołało skutku w postaci przerwania biegu przedawnienia dochodzonego roszczenia w stosunku do pozwanego. W konsekwencji w świetle art. 509 § 2 k.c. powód jako nabywca wierzytelności wszedł w całości w sytuację prawną zbywcy wierzytelności i może się powołać na przerwę biegu przedawnienia powstałą wskutek działań poprzednika prawnego. Następnie bieg terminu przedawnienia został przerwany przed upływem 10 letniego terminu t.j. w dniu 4 marca 2015 r. poprzez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z zaznaczeniem przejścia uprawnień. Zatem pomiędzy dniem przejścia na stronę pozwaną wierzytelności wobec W. i M. P. (1), tj. 29 sierpnia 2006 r. a dniem złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego, tj. dniem 4 marca 2015 r. nie upłynął 10-letni okres przedawnienia należności zasądzonej prawomocnym nakazem zapłaty. Bieg przedawnienia przedmiotowego roszczenia mógł się rozpocząć na nowo najwcześniej z dniem 29 sierpnia 2006 r., zatem w dniu dokonania przelewu wierzytelności.

Nie można przy tym podzielić stanowiska powodów podniesionego w odpowiedzi na apelację, że w związku z tym, że poprzedni wierzyciel wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego w efekcie przelewu wierzytelności, wszczęcie tego postępowania nie przerwało biegu terminu przedawnienia. Istotne jest bowiem to, że przyczyną umorzenia postępowania egzekucyjnego było zbycie egzekwowanej wierzytelności, która nie została dobrowolnie zaspokojona, zaś w toku postępowania egzekucyjnego nie mogło dojść do przekształcenia podmiotowego po stronie wierzyciela. Zgodnie bowiem ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w Uchwale z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie III CZP 9/04 (OSNC 2005/6/98, Biul.SN 2004/4/4, Pr.Bankowe 2004/12/17, M.Prawn. 2005/6/310, M.Prawn. 2004/15/720) „niedopuszczalne jest nadanie na podstawie art. 788 § 1 k.p.c. klauzuli wykonalności na rzecz niebędącego bankiem nabywcy wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym, także po zaopatrzeniu go w sądową klauzulę wykonalności”. Brak jest zatem podstaw do dopatrywania się w tym zakresie analogii do skutków cofnięcia pozwu w postępowaniu rozpoznawczym. O podobieństwie sytuacji, która na podstawie art. 13§ 2 k.p.c. uzasadniała by ewentualne stosowanie w tym wypadku art. 203 § 2 k.p.c., można by mówić, gdyby wierzyciel wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego z innych przyczyn, niż zbycie wierzytelności.

W związku z tym apelacja podlegała uwzględnieniu w przeważającej części, t.j., w zakresie ponad żądanie uznane przez pozwanego oraz odsetek od dnia 8 lutego 2002r. do dnia 17 października 2002r.. Wskazać w tym miejscu należy, że uznając za uzasadniony podniesiony zarzut przedawnienia, pozwany wskazał, że przedawnieniu uległy odsetki zasądzone w nakazie zapłaty za okres od dnia 18 października 2002r. do dnia marca 2012 r.. Datę 18 października 2002r. (data wydania tytułu wykonawczego) pozwany błędnie przyjął jako datę uprawomocnienia się nakazu zapłaty, gdy tymczasem nakaz zapłaty uprawomocnił się w dniu 10 maja 2002 roku (k. 57-59 akt IX GNc 390/02, przesyłki zawierające odpis nakazu były awizowane i niepodjęte do dnia 25 kwietnia 2002r.). W ocenie Sądu Apelacyjnego pozwany jednak błędnie w tym zakresie przyjmuje, że przedawnieniu nie uległy odsetki zasądzone nakazem zapłaty za okres wcześniejszy niż 18 października 2002r., t.j. od dnia 8 lutego 2002 r. Tymczasem przedawnieniu uległy wszystkie odsetki zasądzone nakazem zapłaty do dnia 3 marca 2012r., nie zaś tylko od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty. Zgodnie zaś z treścią nakazu zasądzono odsetki od dnia 8 lutego 2002r. Zatem również w tym zakresie, poza częścią uznaną przez pozwanego, powództwo podlegało uwzględnieniu a apelacja okazała się niezasadna.

Wskazać też należy, że nie jest zasadny zarzut powodów żądających pozbawienia tytułu wykonalności z uwagi na okoliczność, że zasądzone w nakazie zapłaty odsetki przekraczają wysokość odsetek maksymalnych. Podnieść należy, iż wytoczenie powództwa na podstawie przepisu art. 840 k.p.c. nie może prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy. W postępowaniu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – w tym wytoczonego tak jak w niniejszej sprawie na podstawie przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. – sąd nie bada słuszności wyroku sądowego w chwili jego wydania, gdyż godziłoby to w powagę rzeczy osądzonej. W oparciu o przepis art. 840 k.p.c. nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia. Podważenie prawomocnego orzeczenia może bowiem nastąpić tylko w trybie wznowienia postępowania jako trybie wyłącznie właściwym do uchylenia prawomocnych orzeczeń. Przedmiotem rozpoznania w sprawie wszczętej powództwem opozycyjnym nie mogą być zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej, gdyż wówczas jego uwzględnienie prowadziłoby do zanegowania tej powagi i zakwestionowania prawomocnych orzeczeń, co jest niedopuszczalne. Sąd rozpoznający powództwo opozycyjne jest bezwzględnie związany wyrokiem wydanym w sprawie między wierzycielem a dłużnikiem co do ustalonego w sentencji obowiązku świadczenia. Z tego względu – przy orzekaniu na podstawie art. 840 § 1 punkt 2 k.p.c., gdy tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu – uwzględnia się wyłącznie zdarzenia, które nastąpiły po wydaniu wyroku (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 marca 2014 roku, sygnatura akt I ACa 1255/13, lex nr 1451719). Zatem zakwestionowanie wysokości zasądzonych odsetek umownych oraz ich oszacowanie w świetle zasad współżycia społecznego mogło nastąpić w postępowaniu wszczętym na skutek zaskarżenia nakazu zapłaty. Niemniej jednak, w związku z tym, że przedmiotowy nakaz zapłaty uprawomocnił się wobec jego niezaskarżenia w toku postępowania, Sąd jest związany jego treścią i nie jest uprawniony do modyfikowania wysokości zobowiązania z niego wynikającego i szacowania odsetek w wysokości zgodnej z zasadami współżycia społecznego. Za takim rozumieniem treści art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. opowiedział się również Sąd Najwyższy w Uchwale z dnia 23 maja 2012 r. w sprawie III CZP 16/12 (OSNC 2012/11/129), gdzie uznał, że, z chwilą uprawomocnienia się wyroku dochodzi do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której został on wydany. Zatem jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła, w związku z czym nie zostały spożytkowane przez sąd przy wydawaniu wyroku, podlegają prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności. Prekluzyjny skutek prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej jest niezależny od tego, czy strona ponosi winę w zaniechaniu przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów. Oceniając dokonaną w 2004 r. zmianę art. 840 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy wskazał, że ustawodawca nie dał jakiegokolwiek znaku uzasadniającego wniosek, iż gruntownie przekształca uformowany przed wielu laty i niekwestionowany model powództwa opozycyjnego, nadając mu np. charakter środka zaskarżenia sui generis, oraz że czyni wyłom w zasadzie prekluzji materiału faktycznego wiązanej z prawomocnością wyroku. Teza taka nie wynika ani z dokumentów ilustrujących przebieg prac legislacyjnych (Sejm IV kadencji, druk nr 965), ani z kontekstu normatywnego. Przeciwnie, brak modyfikacji art. 316 § 1, art. 365, 366 i 403 § 2 k.p.c. dowodzi, że konstrukcja i funkcja powództwa opozycyjnego nie ulega zmianie.

Zważywszy na powyższe, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie I a/ sentencji.

Apelacja podlegała oddaleniu w zakresie żądania oddalenia powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego co do odsetek zasądzonych nakazem zapłaty za okres od dnia 8 lutego 2002 r. do dnia 17 października 2002r., co wyżej wyjaśniono, wobec czego na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w punkcie II sentencji.

O kosztach postępowania przed Sądem I Instancji orzeczono jak w punktach I b/ i I c/ na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. uznając, że powodowie wygrali sprawę w 57 % a pozwany w 43%. Za wygrywających uznano powodów w zakresie powództwa w części uznanej przez pozwanego. Na koszty postępowania przed Sądem I instancji złożyła się opłata od pozwu w kwocie 87.008 zł oraz kwota 11,90 zł (przesłanie akt egzekucyjnych), t.j. łącznie kwota 87.019,90 zł, z czego kwota 37.418,55 zł (87.019,90 zł x 43 %) na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, podlegała zasądzeniu od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego (powodowie byli zwolnieni od kosztów sądowych). O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono nadto zgodnie z treścią § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490). Koszty te wyniosły dla każdej ze stron po 7.217 zł z czego, powodom należna jest kwota 4.113,69 zł (7.217 zł x 57 %), zaś pozwanemu 3.103,31 zł (7.217 zł x 43 %). Różnica - 1.010,38 zł – podlegała zasądzeniu od pozwanego na rzecz powodów.

Wskazać w tym miejscu należy, że zdaniem Sądu Apelacyjnego na uwzględnienie nie zasługiwał zarzut naruszenia art. 101 k.p.c. a w konsekwencji wnioski pozwanego o nieobciążanie go kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego w zakresie uznanego powództwa. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że w okolicznościach sprawy nie sposób przyjąć, iż pozwany nie dał powodów do wytoczenia powództwa. Podzielić należy stanowisko Sądu I instancji, że w świetle poglądów doktryny i orzecznictwa, pozwany nie daje powodu do wytoczenia powództwa, jeżeli jego stosunek wobec roszczenia powoda, oceniony zgodnie z doświadczeniem życiowym, usprawiedliwia wnioski, że powód uzyskałby zaspokojenie swojego roszczenia bez wytoczenia powództwa. Jednocześnie regulacja ta nie ma zastosowania w tych wypadkach, gdy osiągnięcie skutku prawnego nie może nastąpić w inny sposób niż tylko przez wytoczenie powództwa, choćby zamiary stron były całkowicie zgodne. Sąd Apelacyjny również podziela stanowisko Najwyższego, wyrażone w postanowieniu z 6 grudnia 2012 r. w sprawie sygn. akt IV Cz 121/12 (LEX numer 1288733), który stwierdził, że jeśli zachodzą okoliczności stanowiące podstawę powództwa opozycyjnego, o którym mowa w art. 840 k.p.c., sam fakt dysponowania przez wierzyciela tytułem wykonawczym, który może stanowić podstawę egzekucji, daje dłużnikowi powód do wytoczenia sprawy w rozumieniu art. 101 k.p.c. Jeśli więc w takiej sytuacji powództwo zostaje wytoczone przez dłużnika i w toku procesu wierzyciel wydaje dłużnikowi sporny tytuł wykonawczy, to dłużnik zasadnie może domagać się zasądzenia zwrotu kosztów procesu na podstawie art. 98 k.p.c. podnosząc, że zaspokojenie roszczenia nastąpiło na skutek wytoczenia powództwa. Podzielić w tym zakresie należy też stanowisko powodów zawarte w odpowiedzi na apelację, że ograniczenie przez pozwanego egzekucji spowodowałoby jedynie to, że pozwany w obecnie wszczętym postępowaniu egzekucyjnym nie żądałby kwoty w wysokości przedawnionej. Jednakże w przypadku wszczęcia ponownie egzekucji (np. wobec jej umorzenia) pozwany ponownie mógłby wnieść o egzekwowanie całej należności, albowiem tytuł wykonawczy nadal by istniał.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono jak w punkcie III zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 k.p.c.) uznając, że pozwany przegrał postępowanie apelacyjne w nieznaczącej części. Na koszty postępowania apelacyjnego złożyła się opłata od apelacji w kwocie 37.499 zł uiszczona przez pozwanego, oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 8.100 zł ustalone zgodnie z treścią § 2 pkt. 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. Nr 1804).

SSA Mariusz Wicki SSA Małgorzata Zwierzyńska SSA Ewa Giezek